

ТРИЗНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - TRIDENT UKRAINIENNE

Число 46 (596) Рік вид. XIII. 28 листопаду 1937 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, 22 листопаду 1937 року

359... Того дня, коли в Базарі за Україну життя своє оддали 359 героїв, сьогодні, як і що року, в святобожній пошані перед величчю їх вчинку лицарського, перед світлою пам'яттю їх схиляється все, що є на світі живого українського.

359 залишили, як один, цей світ марний, співаючи: «Ще не вмерла Україна»... Залишили цей світ марний, щоб жити в безсмерті віків.

«Ще не вмерла Україна» — і не може вмерти, бо той заповіт 359-ти, що написали кров'ю своєю вони в Базарі, зобов'язує живих і ненароджених, зобов'язує не до смутку, не до туги, а до чину який ні перед чим не спиняється, який йде на всі жертви, аж до смерти, до чину, що через зброю в новій непримиреній війні з одвічним ворогом Москвою має принести отчизні нашій — визволення, могутність і славу.

* * *

Париж, неділя, 28 листопаду 1937 року

Недавно минуло 25 год од дня смерти Миколи Лисенка. Талановитий музика, блискучий композитор, він своїми натхненними творами зайняв би поважне місце в культурнім житті кожного народу. Але по-за тою мірою загально-людською, вага його

для нашої нації ще більша. То-ж він оправив коштовний діамант народньої пісні нашої в блискучу оправу сучасної європейської техніки; то-ж його опери сотворили епоху в розвитку української музики, то-ж він дав незрівняні ілюстрації музичні до безсмертних слів, слів Кобзаря, і не дурно в історії нашого національного відродження ім'я Лисенка нерозривно зв'язалося з іменем Шевченка.

Більшість сучасників наших молодшого віку, те покоління, що знайшло себе, зрозуміло, «хто ми, чиї сини, яких батьків», в кривавій завірюсі революції, в бойовому вогні війни, за щасливих і величніх днів власної одновленої державности, те покоління, що вже пройшло через українську школу, може сьогодні не так ясно уявляє собі, чим був для України Лисенко, що він зробив і що може ще зробити.

Щоб дати це краще зрозуміти, слід хоч де-що нагадати з тих часів тяжких, найтемніших, перед війною, коли «все мовчало».

Слід пригадати, чим для Києва кінця ХІХ-го й початку ХХ-го віків були Шевченківські концерти, був хор Лисенка, хор, з якого вийшов Олександр Кошиць, що розніс своєю капелю славу України усім світом.

Слід нагадати, якою подією в історії українського відродження був ювілей Лисенка: те трьохденне свято, яке поруч з ювілеєм Нечуя-Левицького і одкриттям пам'ятника Котляревському в Полтаві, було першим прилюдним, на широку міру закрасним виступом організованих українських кол. Урочистість та, впоряджена нашого інтелігенцією, найшла собі широкий одгук в народніх масах і перетворилася в празник всенародній. Ті, хто був присутній на тій урочистості, не можуть забути того глибокого вражіння, яке зробила на своїх і на чужих наявність на ньому галицьких гостей, їх слова, що підкреслили привселюдно єдність всіх частин одного українського народу, тоді тако-ж поділеного по-між ріжкими державами.

Ті зв'язки нерозривні між Києвом і Львовом ще виразніший вислів собі знайшли в тому вшануванню ювілею Лисенка, яке впорядила великому композиторові з по-над Дніпра рідна Галичина.

І останній акорд — урочистий похорон Лисенка, що його труну проважали багато тисяч народу, сам собою повернувся в першу українську маніфестацію на вулицях Києва — маніфестацію грандіозну, що й ворогам нашим показала не лише силу організованного українства, але й глибину тієї національної стихії, що нуртувала в масах, на око, ніби зросійщеного населення, і що знайшла свій вираз через кілька років в проголошенню самостійності України.

В підготовці цього акту, в пробудженню національної свідомості — велика заслуга Лисенка, який генієм своїм знайшов стежку до серця народу.

Чарує нас його музика й сьогодні. Але по-за тією насолодою естетичною, по-за тим гострішим одчуванням свого рідного, такого-далекого і разом з тим такого близького, що дають нам його твори тут на чужині, не втратив він на сьогодні і ширшого національного значіння: він не тільки був, він єсть і надовго ще зостанеться «будителем».

Коли українське населення в різних державах, опинившись в чужих порядках, позбавлено здебільшого рідної школи, роля пісні, театру зростає ще більше.

І на музику Лисенка, яка так багато зробила на Великій Україні для пробудження національної свідомості, чекає ще широке поле на найзанедбаніших частинах нашої землі — од Чорномор'я до Закарпаття.

В І С Т И З П Е К Л А

Цими днями випадково дістав я ч. 251 московських «Известий» з 27. X. с. р. і захотілось мені довідатись, що діється в країнах «веселого й щасливого життя». Прочитав і бачу, що багатько змін перейшло там за короткий час. З усім відомого СРСР утворилась там «социалистическая Родина», яку населяє «советский народ». Править нею «великий геній человечества», «вождь народов», «отец и учитель», «любимый друг угнетенных всего мира» тов. Сталін. Населення цієї «щасливої, найдемократичнішої, соціалістичної, совітської держави», як відомо, свого часу «по большевицькому» розраховалось зо всіма буржуазними класами, станами й титулами. Не лишилось там ні капіталістів,

ні буржуїв, кулаків, або, боронь Боже, якоїсь там буржуазної знаті. Всіх було викинуто за борт і знищено; решту населення було урівноправнено, принаймні, перед ГПУ.

Так було ще недавно та не так там є нині: великі «реформи» вождя Сталіна за останні роки багато змін запровадили. Як подають «Известия», нині в цій «найдемократичнішій» державі з'явилися свої, большевицькі, стани й титули, як наприклад: класа — «знатных советского союза»; «знатный человек советского союза» (А. Ведерников), або — «знатный человек нашей страны» (колхозница Т. Шаповалова); з'явилась класа «потомственных и почетных»: «потомственные рабочие» (тов. Коваленко), або «потомственные железнодорожники» (тов. Кабанов), «почетные железнодорожники» (П. Веловский); потім ще такі титули, як «мастера социалистического земледелия», «герои советского союза», «герои колхозных полей», нарешті просто «прекрасные большевики» (Уляна Бондаренкова). Але найбільше живе нині в ССРСР «орденоносців»: машиністи-орденоносці, колхозники-орденоносці, робітники-орденоносці, комбайнери-орденоносці, навіть є цілі республіки-орденоносці, наприклад «орденоносний Азербейджан».

Бракує лише одного титула, який би завершив ряди потомственных, почетных, орденоносців, це титул — «в е н ц е н о с ц я». Певно, чекають виборів, а потім і піднесуть «отцу і вождю» тов. Сталінові.

Під цей час, як голосять «Известия», на цілому просторі ССРСР одбувається передвиборча кампанія, проходить стадія «вдвиження» або намічення кандидатів в депутати до верховного совіту й до совіту національностей ССРСР. Одбувається збори на заводах, фабриках, в колхозах, в технічних інститутах тощо; про партійні збори немає вісток. В багатьох випадках підкреслюється, що там-то, на таких-то зборах якийсь «безпартійний конюх» — обов'язково безпартійний — виставив кандидатуру тов. Сталіна. Часто трапляється, що такий «безпартійний» в своїй промові згадає про «нашу партію» на чолі з тов. Сталіним, але це, певно, недогляд редактора «Известий». Передова, керівна стаття «Известий» імперативно оголошує, що, мовляв, «с первого же дня на устах у всех имя Сталина». Разом з ним «вся страна называет имена его верных, испытанных соратников-товарищей Молотова, Кагановича, Ворошилова, Калинина, Ежова, Андреева, Микояна, Жданова, Чубаря, Косиора, Петровского, самых лучших людей». Дійсно в багатьох випадках наведені прізвища точно в такому порядку, як подає передовиця, виставляються на зборах, але не всюди; де-не-де виставляють на кандидатів і місцевих «знатных людей», отих потомственных, почетных, орденоносців, або «прекрасных большевиков». З протоколів, які надруковано в «Известиях», виходить, що на зборах виступає хтось один, «безпартійний», називає кандидата, іноді подає його характеристику, і збори негайно-ж, без жадних дебатів чи заперечень, приймають.

цього кандидата, складають протокол про «одноголосне» обрання й звертаються до кандидата з проханням, щоб він згодився балотуватись в їх виборчій окрузі. Протоколи складено одноманітно, трафаретно. Отже спосіб намічення кандидатів нічим не різниться він способу, що здавна практикується в ССРСР: намічення кандидатів згори, оголошення їх прізвищ підставною особою і обов'язкова «одноголосність». Нова конституція, «конституція, «найдемократичніша у світі», передбачає вибори: загальні, рівні, прямі й таємні. Як-же будуть переводитись таємні вибори? З протоколів видно, що кандидатів голосують одверто і голосують самі виборці (за арт. 141 конституції, кандидатів мають виставляти: комуністична партія, проф. союзи, кооперативи, ц організації молоді й культурні т-ва), в своїх виборчих округах. Відступлення від приписів конституційного закону будуть пояснювати, певно, тим, що от, мовляв, усім дано право виставляти вільно своїх кандидатів. Тим часом, коли придивимось ближче, то побачимо, що таке виставлення кандидатів та ще при одвертому голосованні цілком касує таємність виборів депутатів. Бо неможливо припустити в совітських умовах, щоб знайшовся виборщик, який одверто голосував за кандидата, потім при таємних виборах подав голос проти цього кандидата, знаючи, що його прізвище стоїть на протоколі виборів кандидата. Отже, з цих, так званих «таємних» виборів вже тепер зробили якусь пастку «для уловлення» решти сміливіших людей, які ще там існують.

«Батьюшка» Сталін знаходиться нині в такому психичному стані, що є серйозна небезпека як для виборців, так і для намічених кандидатів. Ніхто не може гарантувати, що всі виборці й усі кандидати будуть живі-здорові під час «таємних» виборів, що мають одбутись 12 грудня ц. р. Бо-ж не думайте, що підготовका до виборів і передвиборча кампанія всюди проходить так, як того бажають у Москві. Ні, вже відкрито «махиначии скрытого врага» і в справі виборчій. Як подають «Известия», вже знайдено «грубейшие искажения избирательного закона». Напр., голова Харцизького горсовіту на Донщині не вписав у списки виборців глухих, німих і глухонімих, а у Василівській сільраді Артемівського району не вписали в списки інвалідів. В Саратові в списки виборців внесено й дітей від одного року — щоб не було помилки, у Свердловському списки складали вночі, обходячи доми й непокоючи людей, в Казані скласти списки доручили школярам. «Великі надужиття» при організації виборчих комісій знайдено в багатьох місцях, напр., в Челябінській області в склад комісії крадькома провели якусь Смольникову, а вона «дочь кулака»! У Василькові на Київщині замість виборчої комісії справу доручили Карпенкові, а той виставив кандидатуру Прокопа Скрипки, «бувшого петлюрівця»! До «грубейших нарушеній избирательного закона и прав граждан» віднесено тако-ж і «неправильный, неточный, пропитанный национализмом» переклад виборчих паперів на національні мови (напр., слово «печать» переклали на узбець-

ку мову, як «печать хана»). «Ворожі елементи»,—плачуться «Известия»,—постарались покласти руку і на такі предмети, як скриньки для виборчих листків: «в Марійській автон. республіці ці скриньки хотіли помалювати «чорною, жалібною барвою!» Подумайте, яке нахабство! Отже підозріння, нишпорення, обвинувачення сталінових посіпак з початком виборчої кампанії здобули нові терени для своєї чинности. Скільки-ж невинних людей загине під час, коли «весь советский народ» буде «таємно» вибирати тов. Сталіна і його «соратників», за неточні переклади, за чорні скриньки, за батьків-буржуїв і куркулів, братів-петлюрівців і т. д.?!

А.

СИМОН ПЕТЛЮРА *)

(матеріяли для бібліографічного показчика)

(Продовження)

442. Хроніка. З життя української еміграції. У Франції. 3-тя річниця смерти С. Петлюри в Оденле-Тіші. 3-тя річниця смерти С. Петлюри в Крезо.
«Тризуб», 1929, ч. 27, с. 26.
443. Хроніка. З життя української еміграції. Хорунжий О. Осадчий. [День Симона Петлюри в Поріччу].
«Тризуб», 1930, ч. 24-25, с. 39.
444. Хроніка. З життя української еміграції. Петлюрів день в Станиці.
«Тризуб», 1930, ч. 24-25, с. 39.
445. Хроніка. З українського життя. Святування бл. пам. С. Петлюри в Чернівцях. Студентство—пам'яті Петлюри.
«Тризуб», 1929, ч. 25, сс.: 21-22.
446. Хроніка. М. С. Сумна річниця в Каліші.
«Тризуб», 1927, ч. 29, с. 31.
447. Хроніка. На українських землях. — Панахида по Голловному Отаманові С. Петлюрі.
«Тризуб», 1927, ч. 26-27, с. 34.

*) Див. «Тризуб» ч.ч. 21-22 (571-72) з 30.V с.р., 23-24 (573-74) з 13.VI с.р., 26 (576) з 4.VII с.р., 32-33 (582-83) з 22.VIII с.р., 35 (585) з 12.IX с.р., 40-41 (590-91) з 17.X с.р., 43 (593) з 7.XI с.р., 45 (595) з 21.XI. 1937.

448. Х р о н і к а . На українських землях. Панахида по С. Петлюрі в ім. Туриську. По містечках і селах Ковельщини. «Тризуб», 1927, ч. 29, с. 25.
449. Х р о н і к а . Панахида по Головному Отаманові військ УНР Симонові Петлюрі. Панахида по забитому С. Петлюрі в селі Городку. «Давін», 1926, ч. 193, с. 4.
450. Х р о н і к а . Річниця смерти бл. пам. Головного Отамана і 10-та річниця заснування Армії УНР в різних еміграційних осередках в Польщі. «Вісти УЦК-ту в Польщі», ч. 11-13, сс.: 55-57.
451. Х р о н і к а . Роковини смерти бл. пам. С. Петлюри. Академія пам'яти С. Петлюри у Варшаві. У Львові. Річниця смерти бл. пам. С. Петлюри в Празі — З. М. Восьма річниця смерти С. Петлюри в Букарешті. Обходини 8 річниці смерти С. Петлюри в Болгарії — М. М а л и н і в с ь к и й . «Тризуб», 1934, ч. 21, сс.: 12-15.
452. Х р о н і к а . Роковини смерти бл. пам. С. Петлюри. Академія пам'яти С. Петлюри в Українській Станиці в Каліші — І. І. Свято пам'яти С. Петлюри в Ковелі. Урочисте святкування 8-ої річниці смерти С. Петлюри в Орішкові. Річниця смерти С. Петлюри в Александрові. Урочиста академія пам'яти С. Петлюри в Ліоні. «Тризуб», 1934, ч. 25, сс.: 12-14.
453. Х р о н і к а . Роковини смерти бл. пам. С. Петлюри. Вшанування св. пам. Симона Петлюри в Берліні. Панахида у восьмій роковини смерти бл. пам. Симона Петлюри у Брюселі. Панахида у Варшаві за спокій душі бл. пам. С. Петлюри. Панахида за спокій душі бл. п. С. Петлюри в Пінську. — К а п . Вшанування пам'яти С. Петлюри в Тернополі — П. П. Панахида по бл. пам. С. Петлюри в Луцьку. Панахида за спокій душі бл. пам. С. Петлюри в Острозі — О. Б о г у н . Вшанування пам'яти С. Петлюри Українською Громадою в Бакеу. Панахида по С. Петлюрі у Великому Бечкереку. На Далекому Сході. «Тризуб», 1934, ч. 23, сс.: 11-14
454. Х р о н і к а . Роковини смерти бл. пам. С. Петлюри. У відділах УЦК в Польщі. В Ченстохові. Гайнівка. Краків. Познань. Кциня. Августів. Сосновець. Лодзь. Річниця смерти С. Петлюри в Слонімському відділі УЦК. Восьму річниця смерти С. Пет-

Листопад — місяць українських інвалідів !
Ділом вшануйте пам'ять тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй-

- люри українська колонія в Білостоці... У Франції. Вшанування пам'яті С. Петлюри та І. Франка в Кресо. К. Романюк. В Альгранжі. 8-му річницю трагічної смерті С. Петлюри Українська Громада в Греноблі... В. В. — Роковини смерті С. Петлюри в Спілці Українських Сільських Господарів у Франції.
«Тризуб», 1934, ч. 27-28, сс.: 20-24.
455. Хроніка. У Франції. Комітетом для вшанування пам'яті С. Петлюри в Парижі вирішено...
«Тризуб», 1927, ч. 16, с. 35.
456. Хроніка. У Чехії. Моренко С. Пам'яті С. В. Петлюри.
«Тризуб», 1927, ч. 2, сс.: 26-29.
457. Хроніка. У Чехії. Пам'яті С. Петлюри.
«Тризуб», 1927, ч. 25, с. 28.
458. Хроніка. Чехословаччина. Свято вшанування незабутньої пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри.
«Гуртуймося», ч. XI, сс.: 30-31.
459. Хроніка. Чехословаччина. <Прага>. Панахида по бл. пам. С. Петлюрі.
«Гуртуймося», ч. XIV-XV, с. 35.
460. Ціна крові.
«Український Робітник», Париж, 1926, ч. 3, с. 6.
461. Ч. Жалібна річниця в Парижі.
«Тризуб», 1927, ч. 24, сс. 13-15.
462. Шостарічниця смерті С. Петлюри в Парижі.
«Тризуб», 1932, с. 23, сс.: 3-4.
463. Шрам, Іван. Вшанування пам'яті С. Петлюри. <Від власного кореспондента>.
«Дзвін», 1926, ч. 193, с. 3.
464. Я [хно], П. Симон Петлюра в Українському визвольному рухові. Радіо промови.
в) ПРО ПРОЦЕС НАД ВБИВНИКОМ С. ПЕТЛЮРИ
ОСОБУ ВБИВНИКА.
«Манджурський Вістник», 1934, ч. 20, с. 2.
465. Акт обвинувачення.
«Тризуб», — надзв. вид. ч. 1, сс.: [3]-[4].
466. В. С. Перебіг процесу. <Короткий звіт по бюлетенях «Тризуб»>.
«Табора», 1927, ч. 5, сс.: 83-89.
467. «Вбивник Петлюри». Цікава стаття Адольфа Новачинського про Петлюру і Шварцбарта.
«Діло», 1934, ч. 179, с. 3.
468. Від Судової Комісії.
«Тризуб», надзв. вид. чч.: 7,9-10, с. [1].
469. Де що більше про Шварцбарта.
«Український Голос», Вінніп., 1926, ч. 25, с. 1.
470. До організації судового процесу.
«Українське Життя», 1926, ч. 3, с. [1].

471. До процесу Шварцбарда.
«Тризуб», 1926, ч. 49, сс.: 26-27.
472. До процесу. <З доповіді О. Безпалка>.
«Українське Життя», 1926, ч. 10, сс.: 2-3.
473. До судової справи.
«Тризуб», 1926, ч. 41, сс.: 27-28.
474. До суду над убійником.
«Українське Життя», 1926, ч. 2, с. [1].
475. Жиди в справі Шварцбарда.
«Час», 1935, ч. 1817, с. 3.
476. З преси.
«Тризуб», — назв. вид. ч. 2, с. [4].
477. З преси. Сенсаційні свідки.
«Українське Життя», 1926, ч. 4, сс.: 2-3.
478. З судової справи.
«Тризуб», 1926, ч. 43, с. 21; ч. 45, с. 18; ч. 46, сс.: 20-23; ч. 51, с. 26; ч. 58, с. 15; 1927, ч. 1, с. 16; ч. 14, с. 21; ч. 30-31, с. 21; ч. 40, с. 11; ч. 41, с. 26.
479. З чужої преси. Французька преса про останній допит свідків в справі вбивства Головного Отамана.
«Тризуб», 1926, ч. 47, сс.: 28-29.
480. Звільнення Шварцбарда і українська преса.
«Тризуб», 1927, ч. 43, сс.: 18-20.
481. Звіт.
«Тризуб» — назв. вид., ч. 2, сс. [1]-[4]; ч. 3, сс.: [2]-[4]; ч. 4, сс.: [2]-[4]; ч. 5, сс.: [2]-[4]; ч. 6, сс.: [2]-[4]; ч. 7, сс.: [1]-[4]; ч. 8, сс.: [3]-[4].
482. Золотницький, І. Парижський процес та виправдуєчий Шварцбарта вирок в світлі суспільної справедливості й сумління.
«Вісти УЦК-ту в Польщі» ч. 14-17, сс.: 30-38.
483. Із зали суду.
«Тризуб» — назв. вид., ч. 2, с. [1]; ч. 3, сс.: [1]-[2], ч. 8 с. [4].
484. Італійський журналіст про Шварцбарта. В обороні св. п. Симона Петлюри.
«Неділя», 1935, ч. 23 <342>, с. 3.
485. — й. Навкруги процесу Шварцбарта.
«Вісти УЦК-му в Польщі», ч. 8-9.
486. Ковальський М. Фатальна помилка французького суду присяжних.
«Вісти УЦК-му в Польщі» 1927, ч. 14/17, сс. 7-13.
487. Макарушка, Любомир, Др. Як то було на Україні. <На маргінесі процесу Шварцбарта>.
«Український Голос», Вінніп., 1928, ч. 1.

П. Злецько

(Далі буде)

**Чи ви вже зложили свою жертву на українських інвалідів ?
Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини України**

З'їзд Союзу Українських Організацій в Югославії

В помешканні білгородської Громади, 7 листопаду с. р., відбувся річний з'їзд Союзу Українських Організацій в Югославії, на який прибули делегати від Громад: в Білгороді, Петровграді і Суботиці та Т-ва «Просвіта» з Нового Саду. З технічних перешкод не прибули делегати від організації в Смередеві.

На голову з'їзду було обрано п. М. Мельничука, голову Громади з Петрограду, а на секретаря — п. І. Черевка, голову Громади в Суботиці. Звіт Управи про діяльність в минулому діловому році дав секретарь Союзу п. М. Заполенко, а про грошеві справи — п. Б. Козиренко, скарбник. С своєму звіті Управа з'ясувала свої досягнення як рівно-ж і перешкоди, які мала в своїй праці. Управа зуміла створити тісний контакт з організаціями - членами Союзу, організувала систематичну висилку часописів на провінцію, дбала про поширення різної пропагандної літератури і збогатила, завдяки допомозі п. інж. В. Філоновича, свою бібліотеку трьома комплектами мандрівної бібліотеки. Грошеве становище Союзу значно поліпшилося, але воно все-ж таки було далеко від задовольняючого і чимало перешкоджало управі у здійсненні її намірів.

Після заслухання звіту Управи та уділення абсолютія, з'їзд приступив до вибору нової Управи та Ревізійної Ради Союзу. Наслідки виборів були такі. Управа п. В. Андрієвський — голова, п. І. Черевко — заступник голови, п. М. Заполенко — секретарь, п. Б. Козиренко — скарбник, п. Б. Мартос — член Управи, і п. М. Хляченко та п. І. Новицький — заступники. Надзвірна Рада: п. М. Мельничук — голова, пп. М. Колтоновський і П. Чорний — члени, пп. Б. Житиленко та І. Гришинський — заступники.

Дякуючи від імені нової Управи за довір'я, голова п. Андрієвський звернувся до присутніх з довшою промовою, в котрій між иншим зазначив, що хоч як тяжко нашим організаціям працювати на місцевому терені, однак вони не гублять завзятости, не падають духом, а ведуть далі свою працю, зміцнюючи свідомість у людей і підбадьоруючи їх, щоб були готовими до рішучого момету, якого всі так гаряче ждемо. Наша еміграція відрізняється від російської тим, що має свій законний уряд, вірить йому і спокійно чекає того часу, коли він покличе її до боротьби за визволення батьківщини. Далі закликав делегатів відмітити десятий рік заснування Союзу, в якій він вступив, поширенням пропагандистичної акції і притягненням нових членів до організації.

В обговоренні плану дальшої праці Союзу взяла участь більшість делегатів. Ці дискусії виявили, що Союз став близьким і необхідним для організацій. Більшість побажань зв'язані однак з чималими грошевими видатками і через те Управі не легко буде їх здійснити.

Після з'їзду відбувся товариський обід, який був корисним для інтимнішого ознайомлення делегатів між собою. Щірі розмови й патріотична пісня весь час мінялися під час обіду.

Пам'ятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відвічає той, хто післав їх до боротьби, — Українська Нація! Обов'язком цілої Нації — інвалідів відповідно забезпечити.

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— Початок виборчої кампанії і характеристичні риси. — Наростання господарських труднощів.

Вибори до вищих совітських установ на основі нової конституції постановою ВЦИК'а з 12 жовтня призначено на 12 грудня. Керуючі совітські чинники розпочали переводити виборчу кампанію. Ті звістки, які подає совітська преса про її перебіг до початку листопаду, дозволяють зробити той висновок, що ця виборча кампанія нічим не різниться від тих виборчих кампаній, які свого часу були при виборах до совітів. Ні «найдемократичніша в світі» сталінська конституція, ні проklamовані нею громадянські свободи з вселюдним і таємним виборчим правом нічого не змінили на совітській землі. Виборча кампанія переводиться в тих формах, які одбирають у громадян навіть ті мінімальні можливості вплинути на хід і переведення виборів, які встановлені в новій конституції.

Саме тепер переводиться намічення кандидатів до совіту СССР і совіту національностей СССР. Згідно з конституцією право висунення кандидатів забезпечено за комуністичними партійними організаціями, професійними спілками, кооперативами, організаціями молоді, культурними товариствами і іншими організаціями, зареєстрованими встановленим законом порядком. Ця постанова конституції давала можливість висунення в кожній окрузі кількох кандидатів, створювала ґрунт для виборчої боротьби в межах так званої совітської суспільності; почасти давала вона навіть і формально можливість висунення не суто совітських кандидатів, власне кандидатів релігійних товариств, оскільки ці останні не були ліквідовані совітською владою. Положення про вибори, ствержене ЦК'ом СССР на початку липня, до встановлених конституцією норм про висунення кандидатів внесло новий додаток, справжній зміст і ціль якого виявляється тільки тепер з початком виборчої кампанії. Цей додаток встановлював, що правом висунення кандидатів користуються, oprіч совітських громадських організацій, тако-ж загальні зібрання робітників по колхозах і працівників совхозів по совхозах.

Одночасно з проголошенням виборів по партійній лінії було дано гасло: комуністи не повинні відділятися від позапартійних виборців. Практичне значіння цього гасла полягає в тому, що громадські совітські організації, які очевидно всі підпорядковані партії, не ставлять своїх кандидатів. Комуністи використовують встановлену положенням про вибори норму про загальні збори робітників і колхозників. В кожній окрузі скликається ряд таких зборів, на яких під фірмою позапартійних виборців проводять тих кандидатів, яких встановив партійний осередок. Як-що в ході виборчої кампанії політбюро ВКП(б) не зробить якихось нових посулень, ціле переведення виборів буде виглядати в той спосіб, що в кожній виборчій окрузі буде один офіційний кандидат; таким чином всяка можливість боротьби між різними, хоч би і совітськими, кандидатурами одпадає і той склад найвищих совітських установ, якого собі бажає диктатура, буде запевнений. При цих умовах не є дивним, що єдині кандидатури, які висовуються, це є кандидатури сучасних керівників партійного і урядового апарату, до яких долучено кілька кандидатів місцевих совітських достойників. Диктатура ставить своєю ціллю свій апарат оточити німбом народнього довір'я, перевести його через всенародне голосування. Всі обставини вказують, що цієї цілі при сучасних умовах диктатури вдасться досягти. Інша річ, оскільки найвищі совітські установи, складені з таких людей і збудовані за допомогою таких виборів, будуть посідати якийсь авторитет і зможуть забезпечити стабільність совітського укладу.

Два моменти звертають на себе увагу при дотеперішньому переведенні виборчої кампанії. На цілому ряді «передвиборчих» зібрань висовується кандидатура до совіту ССРСР Сталіна. До цього часу, на початок листопаду, кандидатура Сталіна поставлена більше, ніж соткою зборів в найрізноманітніших округах ССРСР. Не може бути жадного сумніву, що це масове висунення кандидатури Сталіна є наслідок певних директив згори. Виникає питання, яка ціль і завдання цих директив? Мало ймовірно, нам видається припущення, що це висунення кандидатури Сталіна робиться тільки для того, щоб зайвий раз довести любов і відданість до Сталіна совітських громадян. Цю свою любов і відданість совітські громадяне примушені засвідчувати на протязі останніх років різними способами так багато разів, що ця їх нова демонстрація вірнопідданчих почувань не може справити жадного ефекту. Через те видається нам правдоподібнішим друге припущення. Може ця кампанія є підготовленням майбутньої зміни в становищі Сталіна. Як відомо, совітський диктатор до цього часу ніяких офіційних посад в совітському апараті не займає; він обмежується скромною роллю керівника політбюро ЦК ВКП (б). Може після виборів Сталін має намір вийти з-за лаштунків і прийняття якийсь офіційний титул. Може чутки, які ширить з приводу цього закордонна преса, мають за собою певні підстави.

Другим моментом, який звертає на себе увагу при дотеперішньому ході виборчої кампанії це — цілком, здавалось б, несподівані нотки тривоги і занепокоєння совітських керівників з приводу можливих ускладнень при її переведенні. «Правда» в одній з своїх вступних статей (ч. 299 з 29. X) заявляє: «Не підлягає сумніву, що під час підготовки до виборів рештки, які подекуди ще заховалися, буржуазно-націоналістичних шпигунських груп, найгірші вороги братерського співробітництва народів, будуть робити спроби впливати на маси, провадити буржуазно-націоналістичну пропаганду». Це занепокоєння і тривога центрального совітського органу після тої радикальної підготовки до виборів шляхом всесоюзної чистки, після недавньої спеціальної ударної кампанії по ліквідації буржуазно-націоналістичних елементів вражає своєю несподіваністю. Але, очевидно совітські публіцисти краще знають ситуацію і обставини в совітській державі. Коли для них не підлягає сумніву, що, не зважаючи на всі вжиті заходи, буржуазно-націоналістичні елементи будуть провадити свою акцію, цим твердженням треба вірити. З жалем лише можна констатувати, що цього боку виборчої кампанії совітська преса не відбиває і, очевидно, не буде відбивати.

... * * *

Клопоти, що їх має совітська влада з підготовкою шляхом «чистки» виборів і теперішнім їх переведенням, привели до поважних ускладнень в совітській господарці. Ці ускладнення набрали такого затяжного характеру, що їх не можна залишити без уваги.

Не будемо спинятися на відносинах в сільському господарстві. Факт, що сільське господарство весь час лишається найслабшим місцем в совітській економіці, є загально-відомим. А що відносини там, не зважаючи на розрекламований совітською пресою ніби-то блискучий урожай, продовжують лишатися мало втішними, це найкраще доводить усунення загально-союзного наркому земельних справ Чернова, яке сталося цими днями.

Найпроречистішим симптомом поважності тих господарських ускладнень, які переживає совітська держава, є та обставина, що ці ускладнення в повній мірі захопили тако-ж і промисловість, яка стоїть в центрі уваги совітських чинників. Передова «Правда» в числі 295 з 25. X подає низку фактів із стану різних галузів промисловости, які мають сучасну ситуацію в цілком невтішному світлі. Згідно з даними газети, кам'яновугільна промисловість за три квартали піднесла продукційність лише на один відсоток проти торішнього рівня; але працює ряд найважливіших

галузів машинобудівельної промисловости; за три квартали виконано менше половини річного програму виробництва парових казанів, водних турбін, дизелів; наркомліс за дев'ять місяців виконав 54,2 відс. річного плану; його продукція на 4,6 % менше виробництва минулого року; папірова промисловість працює зовсім эле («из рук вон плохо») і знижує з квартала на квартал виконання плану.

Ускладнення в праці промисловости набрали таких розмірів, що найвищі офіційні чинники, що завжди мають нахил до оптимізму, характеризують сучасні відносини зовсім не в оптимістичному стилі. На прийнятті, яке влаштував у Москві Сталін для керівників підприємств важкої промисловости, про яке подає звіт «Правда» (ч. 301 з 31.Х), Молотов, звертаючися до зібраних, сказав многозначну фразу: «Вам доведеться ще багато попрацювати, щоб нагнати занедбане». А Сталін після цієї фрази Молотова додав: «Перейти через певні труднощі перед новим піднесенням». Таким чином найвідповідальніші керівники совітського корабля трактують сучасний стан промисловости, як стан упадку, на шляху від якого до стану піднесення лежить і багато праці, і певні труднощі. Цієї характеристики при цільй її офіційній обережності цілком вистачає.

Ми не будемо спинятися на аналізі тих причин, які привели совітське господарство, зокрема совітську промисловість до того становища, в якому вона перебуває тепер. Це — тема для спеціальної статті. На разі ми маємо лише своїм завданням констатувати факти і вказати, що теперешнє погіршення становища совітської господарки родить цілу низку труднощів для сприятливого розв'язання тих завдань, які поставила собі диктатура, прокладаючи нову конституцію і призначаючи вибори. Нс може бути сумніву, що Сталін, переводячи тепер реформу державного устрою, має завданням здійснити певне перегрупування тих сил, на які спірається його влада, знайти для себе якесь ширше і більше опертя. Це завдання йому доводиться реалізувати при обставинах наростаючих в країні господарських труднощів. Утворює це для нього ситуацію мало вдячну і мало сприятливу.

Але труднощі чекають диктатуру не лише на господарському фронті. Вони є лише частина серед багатьох інших. Наростає національна свідомість і відосередкові сили серед численних національностей СССР. Збільшується фермент і незадоволення серед пануючої в СССР нації — росіян. Тим то перспективи переведення в життя нової конституції тяжко бачити в рожевому світлі. Більш ніж сумнівно виглядають можливості стабілізації за її допомогою існуючих в СССР відносин.

В. С.

З МІЖНАРОДНЬОГО ЖИТТЯ

— С о в і т и в Е в р о п і .

Іспанські події надходять свого кінця і зараз уже неначе-то зовсім не загрожують тим, що з-за них може розпочатися більша війна в Європі між великими державами, прихильниками двох ворожих собі іспанських сторін. Але загроза була, відчувалася навіть ширшими колами європейського населення, до державних таємниць не присвяченими. Дипломати, до тих таємниць причетні, вказували потім цілому світові, що загрозу ту було усунено тим, що цілу справу передано було до отсього самого неутручального комітету в Лондоні, «комедійні дієства» якого дивують ще й сьогодні політичну опінію, та в якому така визначна, хоч і дуже невдячна роля відведена тов. Майському. Тепер воно потроху виявляєть-

ся, що справа стоїть не так, а ніби-то впрост навпаки, тоб-то не комітет усунув загрозу, а його складено було тоді, коли прямої загрози вже не було, що війна не вибухла не тому, що її не хотіли, а тому, що не могли її провадити.

Якихось зовсім точних подробиць що-до цього факту поки-що не маємо; версій може бути більше, знаємо зараз тільки одну з них, а саме французьку. Вона, слід думати, автентична, бо оповів її один із учасників цієї справи, сучасний французький міністр без портфеля Поль Фор, зробивши це в своїй промові на одному з «фестивалів миру», організованому соціалістичною партією. Звіт з того беремо в «Le Temps» (12. XI. 1937). Міністр сказав:

«Рік тому ми були на «два пальці» від війни, і уникли ми її лише завдяки непохитності Леона Блюма. У серпні р. 1936 Франція була сама: Англія не хотіла вступати до війни ради Іспанії, так само, як і Сполучені Штати; Чехословаччина була заслаба, а Росія — задалека. А до того-ж ця остання з того часу тисячами розстрілювала своїх генералів та полковників. З якої причини? Тому, що вони були агентами чужих держав? Коли це обвинувачення правдиве, то це справді таки страшно річ. Але коли на нещастя воно було фальшоване, коли розстріляно тисячі невинних військових людей, — то чого ми можемо сподіватися від такої країни?»

До цього «Le Temps», беручи з «Le Populaire», органу соціалістичної партії, додає ще такі слова свого міністра:

«Ми мали б боронити три наші кордони. Це було б знищення Іспанської республіки і самої Франції».

Хто подавав ініціативу до тої війни, що не сталася рік тому? Офіційно ім'я тої держави не названо, але це вже тепер таємниця полішінеля, бо всьому світові відомо, що до тої війни змалася наймиролюбніша держава в світі, як вона себе зве, а саме — СССР. Звідси в Європі нехтіль до совітів та до їх політики, що так наявно виросла за останній час, нехтіль, та стала охоплювати навіть їх союзників, а противникам дала в руки сприятливий момент для того, щоб скласти й проголосити відомий антикомуністичний блок.

Перед дипломатичними людьми знову в гострій формі встало питання про СССР; про те, чи залишити його в конклаві чинних світових держав, чи ізолювати і виключити з нормальних взаємин міжнародного співробітництва. Хто за, хто проти? Проти совітів цілком недвозначно і неуступно стоять члени вказаного блоку, тоб-то, Італія, Германія, Японія, коли рахувати лише тих, що до блоку вступили офіційно. Англія та Сполучені Штати неначе-то стоять осторонь, принаймні вони приховані влучним для них принципом, що до жадних блоків ідеологічного порядку вони не вступають. Вагання почалися навіть і у Франції, де на адресу совітів можна почути такі голоси:

«Зовнішня політика совітів, — які, до речі, далеко більше потребують інших, ніж ті інші їх, — а цього ніколи не слід забувати, — ця політика має лише продовжуватися у тому напрямі, як вона досі велася, щоб досягти найтяжчої поразки, яку б вона могла зареєструвати, бо скінчилася б в короткому часі тотальною ізоляцією СССР» (Wladimir d'Ormesson, «Le Figaro»).

Для того, щоб протистати цим голосам, а може при цій нагоді й дати добру пораду совітам, висловився з цього приводу і сам Леон Блюм, міністр без портфеля і заступник голови ради міністрів сучасного французького кабінету. В недавній своїй промові, як подає цитований «Le Temps», він сказав:

«На сьогодні не слід робити нічого такого, що може пошкодити франко-совітському договору. Головна основа миру зараз поля-

гає на природі взаємин між Лондоном і Москвою. Ми маємо зараз майже ту саму ситуацію, як в р. 1914, коли для французької дипломатії ходило про те, аби наблизити Англію до царської Росії. І те найбільше, що ми сьогодні можемо робити для миру, це — сприяти довірливим взаєминам між совітською Росією та Англією.

Наведені слова впали в слушний час. Вони ставлять альтернативу перед французами, перед совітськими людьми і що найважливіше — вказують і на ту альтернативу, перед якою стоїть Англія, бо як раз її воля і її поведінка можуть спричинитися до того чи іншого вирішення цілої справи про ізоляцію совітів. І то як раз тепер, бо всім відомо, що після проголошення антикомуністичного блоку, англійська дипломатія не одвернулася від тих держав, які його склали, а навпаки, готує зараз шляхи та способи порозуміння з ними, якогось злагодження, утворення добросусідського наближення і співжиття. На це ясно вказують, з одного боку, дві останні промови голови англійського уряду Невіля Чемберлена, а тако-ж і відбута допіру вже подорож до Берліну, й до Гітлера, відомого лорда Галіфакса, члена сучасного англійського кабінету, якого здавна вже англійська дипломатія використовує для такого роду цілей. Все це подібне до того, що вже не раз було та мети не дійшло. Але є й різниця. На цей раз Чемберлен яскраво зазначив, що вся справа буде вестися методами не модерної дипломатії, з її конференціями й публічними промовами, а старими способами тихих пересправ, що краще доводили до цілі. Хто знає, може воно й так. Поживемо, побачимо. В кожному разі справа стала на поважний ґрунт, а на цьому ґрунті Англія вмє знаходити рішення й виконувати їх.

Observer

КОНЦЕРТ НА ПОШАНУ МИКОЛИ ЛИСЕНКА

з нагоди двадцятип'ятиліття смерти великого українського композитора влаштовує Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі, за ласкавою допомогою п. Ю. Пономаренка, в суботу, 18 грудня с. р., о год. 8.30 вечера, в salle Lafayette, 27, rue des Petit Hôtels, Paris 10, метро Gare du Nord.

Квитки набувати можна :

- 1) в Бібліотеці — 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9.
- 2) в бюрох Генеральної Ради Союзу УЕО у Франції та Товариства б. Вояків Армії УНР у Франції — 248, rue St.-Jacques, Paris 5.
- 3) у Відділі Опікування Українською Еміграцією при Українській Місії у Франції — 24, rue de la Glacière, Paris 13.

НА РІЗДВО І НА НОВИЙ РІК

встановленим звичаєм, замість особистих одвідин і листовних привітань Вашим приятелям і знайомим заздалегідь складайте пожертви на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі. Спільне привітання з поіменним реєстром надруковано буде в різдвяному числі « Тризуба »

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНИЧНО - ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ В ПОДЕБРАДАХ

Повсякчас і з різних країн приймає студентів та курсантів на фахові позаочні курси при Агрономично-Лісовому відділі :

Однорічні високі курси громадської агрономії. Дають методологічні знання, які потрібні кожному громадському агрономові та кожному громадському діячеві в його культурно-господарській праці серед селянства. В дійсні студенти приймається осіб з високою та середньою сільсько-господарською освітою. В курсанти — всіх, хто почуває себе підготовленим до таких студій. Оплата — 175 кор. чes. (Приблизно 33 зол. п., 7 ам. дол.); самі підручники — 125 кор. чes. (Приблизно 24 зол. п., 5 ам. дол.).

Піврічні курси для осіб з різним підготовленням :

Сади́вництва. Навчає техніки та новітніх способів ведення овочевого й ягідного садівничого господарства, щоб досягнути найбільшої його poplatности. Оплата — 80 кор. чes. (Приблиз. 15 зол. п., 3 ам. д.). Самий підручник — 60 кор. чes. (Приблизно 12 зол. п., 2,5 ам. дол.).

Пасічництва. Подає на основі науки й досвіду про все, що потрібне знати для провадження рентовної пасічної господарки. Оплата — 70 кор. чes. (Приблизно 14 зол. п., 3 ам. дол.); самий підручник — 50 кч. (Приблизно 10 зол.п., 2 ам. д.).

Американського промислового пасічництва. Ознайомлює докладно про пасічничу техніку, організацію великих пасік та збут продуктів пасічництва в Америці. На курсі викладають професори Американського університету. Оплата — 50 кор. чes. (Приблизно 10 зол. п., 2 амер. дол); самий підручник — 30 кор. чes. (Прибл. 6 зол. п., 1,20 ам. дол.).

Городництва. Повчає про все, що торкається раціональної городничої господарки та poplatного ведення городництва в селі та місті. Оплата — 125 кор. чes. (Приблизно 24 зол. п., 5 ам. дол.), самий підручник — 110 кч. (Приблиз. 21 зол. п. 4,50 ам. дол.).

Простого сільсько-госп. рахівництва. Дає теоретичні підстави і зразки, як вести облік дїбр у с.-г. підприємстві та як дослідити його дохідність (popлатність). Оплата — 50 кор. чes. (Прибл. 10 зол. п., 2 ам. дол.).

Птахівництва. (Підготовляється до відкриття). Буде ознайомлювати з удосконаленими способами плекання, годівлі й організації збуту домашньої птиці та продуктів птахівництва. Оплата — 125 кор. чes. (Приблизно 24 зол. п., 5 ам. дол.); самий підручник — 110 кор. чes. (Приблизно 21 зол. п., 4,50 ам. дол.).

Проспекти висилаються безплатно. На ширшу відповідь прикладати поштовий міжнародній значок. Звертатися на адресу: «Ukrainjský Technicko-Hospodářský Institut. Poděbrady. Zámek. Tchecoslovaquie, або (в Польщі): Т-во «Сільський Господар». Львів, Ринок 10-11. На цю-ж адресу звертатися й в справі студій на інших відділах і курсах Інституту.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9
Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris
Redarye — Komitet

Адміністратор : **Л. Косенко**
Le Gérant : **M-me Perdrizet**